

ת"פ 15168/10/17 - מדינת ישראל נגד סאמר נסראוי

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 15168-10-17 מדינת ישראל נ' נסראוי(עציר)

לפני כבוד השופטת תמר שרון נתנאל
מדינת ישראל המאשימה

נגד

הנאשם
סאמר נסראוי (עציר)

נוכחים:

ב"כ המאשימה: עו"ד ענבל ברנסון

ב"כ הנאשם: עו"ד גב' ראניה סרוג'י

הנאשם באמצעות שב"ס

גזר דין

1. לאחר שנשמעה כל פרשת התביעה והחלה עדותו של הנאשם, הודה הנאשם בכך שהוא הצית את רכבו של המתלון ובהמשך עדותו הודה, למעשה, בכל עובדות כתב האישום, אם כי טען שהוא לא התכוון שכל הרכב ישרף ושהוא אף עזר לכבות את האש.

על פי הודאתו זו והראיות שהובאו (במסגרת פרשת התביעה) לעניין הנזק שנגרם לרכב, הורשע הנאשם על פי כתב אישום שהוגש בתיק, בהצתה - עבירה לפי סעיף 448(א) רישא לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

2. להלן עובדות כתב האישום, על פיהן הורשע הנאשם.

א. הנאשם ואנס נסראוי (להלן: "המתלון") מתגוררים בשכנות במג'דל כרום ועובדים יחדיו בגינן.

ב. במועד הרלבנטי לכתב האישום חנה רכבו של המתלון, מסוג טנדר מיצובישי מספר רישוי 9350851 (להלן: "הרכב") בצד הכביש, במרחק של מספר מטרים מביתו של המתלון.

בארגז הרכב היו אותה עת גזעי עצים וכן ג'ריקן ובו דלק.

ג. בתאריך 2.10.17 סמוך לשעה 04:50 ניגש הנאשם לרכב, שפך על הרכב נוזל דליק, שילח בו אש באמצעות מצית שהיתה ברשותו ונמלט בריצה מהמקום.

ד. כתוצאה ממעשיו של הנאשם הוצת הרכב בשני מוקדי בעירה נפרדים ונגרמו לו פגיעות חום בכונס האוויר הקדמי, מגן כנף קדמי שמאלי, ובחטי החשמל בתוך תא המנוע בצדו הימני.

ה. במעשיו המתוארים לעיל שילח הנאשם אש בדבר לא לו.

ראיות לעונש

3. ראיות מטעם המאשימה

א. גיליון הרשעות קודמות (סומן ע/1), ממנו עולה, כי לנאשם 6 הרשעות קודמות. בעברו עבירה של תקיפה כדי לגנוב; הסגת גבול פלילית; 3 עבירות בגין שוד מזוין/בחבורה/באלימות; 3 עבירות בגין הפרעה לשוטר במילוי תפקידו; תקיפה סתם; 5 עבירות בגין החזקה/שימוש בסמים שלא לצריכה עצמית; 2 עבירות בגין שיבוש מהלכי משפט; ועבירה של תקיפת שוטר בעת מילוי תפקידו.

ב. כתב אישום מתוקן (סומן ע/2) וגזר דין בתיק פלילי 8292-09 (סומן ע/3) בעניינו של הנאשם, שניתן בבית המשפט המחוזי בבאר שבע, ביום 11.07.2010, ובגינו תלוי ועומד נגדו מאסר על תנאי, בר הפעלה, בן 18 חודשים.

ג. טבלת פסיקה ואסופת פסיקה (סומנה ע/4).

4. ראיות מטעם הנאשם

הנאשם נסמך על עדותה של סג'וד בת רפיק נסראוי, (להלן: "סג'וד") שנשמעה כעדת הגנה, במסגרת שמיעת הראיות והעידה שהיא ראתה את הנאשם עוזר לכבות את האש.

בנוסף, הוגשה אסופת פסיקה מטעמו.

5. הטיעונים לעונש נשמעו בעל-פה, בישיבת יום 13/02/18.

טיעוני המאשימה לעונש

6. ב"כ המאשימה ציינה את המסוכנות שבעבירת הצתה, במיוחד נוכח כך שהרכב שהוצת חנה ליד בתי מגורים, תוך שהנאשם ידע שברכב נמצאים ג'ריקן דלק ועצים ואת הנזקים החמורים העלולים להיגרם מביצוע עבירות מסוג זה.

לדידה, הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו באירוע ההצתה, הם בעיקר פגיעה ברכוש, ופגיעה בשלום הציבור.

בהתייחס לנזק, הודגש, כי אמנם במקרה דנן, נגרם "רק" נזק לרכוש, אך אין להתעלם מהנזק העצום שהיה עלול להתרחש, שכן, בנוסף לאמור לעיל, הנאשם הצית את הרכב בשעת לילה מאוחרת, בעת שרוב בני האדם ישנים ואינם יכולים להגן על עצמם, כך שהצתת הרכב סיכנה את חייהם ורק בדרך מקרה נמנע אסון.

ובנסיבות אלה טענה, כי מתחם העונש הראוי, נע בין 30 ל- 54 חודשי מאסר בפועל.

7. ב"כ המאשימה טענה, כי יש לגזור על הנאשם עונש המצוי באמצע המתחם. זאת - נוכח עברו הפלילי המכביד, ונוכח כך שהנאשם ניסה, תחילה, להשליך את האחריות להצתה על אדם אחר. עוד טענה, כי הודאתו איננה הודאה שחרטה בצדה, היא לא חסכה זמן שיפוטי, ואין בה אלמנטים של קבלת אחריות המצדיקים הקלה בעונש.

8. בנוסף, ביקשה ב"כ המאשימה, להפעיל את המאסר על תנאי, התלוי ועומד מעל ראשו של הנאשם, במצטבר לעונש המאסר שייגזר עליו בתיק זה, להטיל עליו מאסר על תנאי משמעותי, צופה פני עתיד וכן לחייבו בפיצויים לטובת המתלונן.

הוגשה טבלת פסיקה, מטעמה, וכן אסופת פסיקה (4/ע) וב"כ המאשימה הפנתה במיוחד לפסקי הדין שלהלן:

* ע"פ 7887/12 מאיר שאול נ' מדינת ישראל (24.04.2013), שם נדחה ערעור שהגיש נאשם שהורשע בעבירת הצתה במגרש בלב העיר, בקרבת בתי מגורים. נקבע מתחם ענישה הנע בין שנתיים לארבע שנים. בית המשפט התחשב בכך שלנאשם בעיות נפשיות וגזר עליו 30 חודשי מאסר בפועל וכן עונשים נלווים.

* ע"פ 7496/12 חגי זיתוני נ' מדינת ישראל (24.06.2013), שם נדחה ערעור שהגיש נאשם שהורשע בעבירות הצתה, היזק לרכוש, והדחה בחקירה. נקבע מתחם ענישה הנע בין 3 ל-5 שנים, והעונש שהוטל עליו הוא 40 חודשי מאסר בפועל, הופעל, במצטבר, מאסר על תנאי בן 7 חודשים ועונשים נלווים.

* ת"פ 36833-05-13 מדינת ישראל נ' אמיר פינטו (מיום 10.06.2014), שם הורשע נאשם בעבירת הצתה, לאחר שפוטר והחליט לנקום בבעלי החברה בה עבד כמציל. הנאשם הצית סוכת מצילים ונגרם נזק רב לרכוש. נקבע מתחם ענישה הנע בין 28 ל-58 חודשים, והעונש שהוטל עליו הוא 31 חודשי מאסר בפועל וכן עונשים נלווים.

* ע"פ 1727/14 אבנר מימון נ' מדינת ישראל (06.01.2015), שם קיבל בית המשפט העליון ערעור בעניין העונש והפחית עונשו של נאשם שהורשע בהצתת רכב, הפרת הוראה חוקית, ואיומים, ל-30 חודשים מאסר בפועל (במקום 36 חודשים שנגזרו בבית משפט קמא) וזאת מחמת מחלת נפש שהתפרצה בנאשם, על גבול הסייג לאחריות פלילית. בערכאה הדיונית נקבע מתחם ענישה הנע בין 30 ל-60 חודשי מאסר בפועל.

* ע"פ 4006/12 אריק מלאך נ' מדינת ישראל (05.02.2013), שם נדחה ערעור שהגיש נאשם, שהורשע בהצתת בית עסק. העונש שהוטל עליו היה 42 חודשי מאסר בפועל, וכן עונשים נלווים.

* ת"פ 5511/12 מדינת ישראל נ' וורקו (26.06.2013), שם הורשע נאשם בשתי עבירות של הצתת משרדי עמידר לאחר שבקשתו לקבל דירה בשכירות בעמידר נדחתה. נקבע מתחם ענישה נפרד לכל אחת מההצתות (2-4 שנים לכל אחת מהן) והעונש שהוטל עליו היה 40 חודשי מאסר בפועל, הפעלה במצטבר, של מאסר על תנאי בן 9 חודשים וכן עונשים נלווים.

* ע"פ 1846/13 ג'מאל עמאש נ' מדינת ישראל (01.12.2013), שם נדחה ערעור שהגישו שני מערערים, שהורשעו בהצתת רכב בצוותא, בסביבת מגורי אדם, סמוך לביתו של המתלונן. אמנם בגזר הדין לא

נקבע מתחם עונש הולם, אך העונש שהוטל עליהם בבית משפט המחוזי בחיפה, היה 38 חודשי מאסר, על אחד מהם, ועל האחר - 27 חודשי מאסר בפועל.

טיעוני הנאשם לעונש

9. הסנגורית ביקשה להתחשב בהודאתו של הנאשם, על אף שהיא הגיעה בשלב מאוחר יחסית, בציינה, כי הנאשם הודה עוד טרם שלב הסיכומים וכתובת הכרעת דין ובכך נחסך זמן שיפוטי.

10. הסנגורית הטעימה, כי אין להקל ראש במעשה שעשה הנאשם, אך טענה, כי יש להתחשב בכך שהנאשם לא התכוון לגרום לנזק גדול, שהרי אם באמת היה מתכוון לגרום נזק של ממש, הוא היה מצית את העצים ואת ג'ריקן הדלק, שהיו בחלקו האחורי של הרכב, בעוד שהוא הצית את החלק הקדמי של הרכב, על מנת להימנע מגרימת נזק גדול.

היא ביקשה לקבל את דברי הנאשם אשר אמר שהוא לא התכוון לגרום נזק אלא רק רצה "להתריע" על מצב מסוים, על מנת לגרום למתלונן להפסיק לפעול נגדו. גם אם הוא לא בחר בדרך מקובלת, יש להתחשב בכוונתו שלא לגרום נזקים כבדים. כן ביקשה לקבל את טענתו לפיה הוא ניסה לכבות את האש וטענה, כי יש לייחס לכך משמעות רבה לעניין העונש.

11. הסנגורית ציינה, כי מעת היותו בן 21, הנאשם נכנס לבתי כלא, שוב ושוב, כך ש התקופה בה "בילה" הנאשם בבתי סוהר גדולה יותר מהתקופה בה "בילה" בבית. כל זאת, ללא שהנאשם עבר הליך שיקומי, או טיפול שיעזרו לו ויכוונו אותו כיצד להתנהג.

לטענתה, דווקא הרישום הפלילי המכביד של הנאשם, מוכיח כי הטלת מאסרים ממושכים, ללא כל אפיק שיקומי מרוקנת את ההליך הפלילי ממשמעות עבור הנאשם. האחריות שלנו כחברה, היא לדאוג לכך שאדם שעובר עבירה ומשתחרר ממאסר, ישתחרר עם "כלים" שיעזרו לו בפתרון סכסוכים, דבר שלא נעשה במקרה דנן.

לכן ביקשה הסנגורית, כי ככל שיוטל על הנאשם, גם במקרה זה, עונש מאסר ארוך, מבלי שתינתן לו הזדמנות להשתתף בכלא בתוכנית טיפולית כלשהי, שמטרתה לשקם אותו ולעזור לו בהמשך חייו, ייתכן מאוד שהדבר יחזור על עצמו, וכאשר הוא ישתחרר מהכלא, הוא יחזור ויכנס אליו שוב.

12. לטענתה, מתחם העונש ההולם נע בין 12 חודשים ל- 24 חודשי מאסר בפועל, כולל הפעלת העונש המותנה. לטענתה, יש לחפוף, באופן מלא, או כמעט מלא, בין המאסר שיוטל עליו בגין העבירה דנן, ובין המאסר על תנאי שיופעל.

13. הסנגורית הגישה אסופת פסיקה, והפנתה לפסיקה בה העונשים שהוטלו על הנאשמים לא עלו על חודשים

ספורים, כדלקמן:

* ת"פ 53784-12-13 מדינת ישראל נ' מיכאל סוויסה (23.09.2014), שם הורשע נאשם בעבירת פזיזות ורשלנות באש ובעבירות נוספות, לאחר שהצית את רכבו של אביו. נקבע מתחם ענישה הנע בין 4 ל-18 חודשי מאסר, ונגזרו על הנאשם חמישה חודשי מאסר בעבודות שירות ועונשים נלווים, תוך שבית המשפט התחשב בשיקולי שיקום.

* ת"פ 9773-03-10 מדינת ישראל נ' שניר אזולאי (16.09.2013), שם הורשע נאשם בעבירת הצתה, לאחר שהצית משאית על רקע סכסוך עסקי. תא הנוסעים של המשאית נשרף כליל, והמשאית יצאה מכלל שימוש. נגזרו על הנאשם 6 חודשי מאסר לביצוע בעבודות שירות ועונשים נלווים.

* ת"פ 29540-11-13 מדינת ישראל נ' ויינבלט ואח' (13.11.2014), שם הורשע נאשם בעבירת הצתה, ובעבירות נוספות, במסגרת "צירוף תיקים", לאחר ששפך דלק על דוכן "מפעל הפיס" בקרית ים, ושרף אותו כליל. נקבע מתחם ענישה הנע בין 6 ל-30 חודשי מאסר, נגזרו על הנאשם 22 חודשי מאסר, הופעל, במצטבר, עונש מאסר מותנה בן 8 חודשים והוטלו עונשים נלווים.

* ת"פ 5156-08-11 מדינת ישראל נ' עודה (07.02.2012), שם הורשע נאשם בעבירת הצתה, לאחר שהצית צמחייה כשהיה בגילופין, בארבעה מוקדים שונים לאורך הדרך ברחוב בר יהודה בחיפה, אשר גרמה לארבע שריפות. נגזרו על הנאשם 6 חודשי מאסר בעבודות שירות, ועונשים נלווים.

14. לאור האמור לעיל, ביקשה הסנגורית שלא למצות את הדין עם הנאשם, להתחשב בנסיבות המקרה ובנסיבות חייו, ולהטיל עליו עונש בהתאם למתחם שהוצע על ידה לעיל, המשלב בתוכו מסגרת שיקומית.

דברי הנאשם

15. הנאשם אמר שהוא מצטער על מה שקרה ושהוא טעה. לדבריו, הוא לא התכוון לגרום לנזק, אלא שהוא נרתע, מפני ששהה רק 3 חודשים מחוץ לכלא, לאחר שכבר 10 שנים היה כלוא במאסר ויש לו קשיים. לטענתו, הוא ביקש בכלא עזרה, כי הוא היה מכור להימורים, ורצה להתחיל הליך שיקום, אך מכיוון שהיו שם אסירים נוספים שאיימו לפגוע בו ואף דקרו אותו ותקפו אותו, כך שהייתה סכנה לחייו, הוא לא שולב בהליך שיקום, ושהה בהפרדה תוך שהעבירו אותו מכלא לכלא.

הנאשם ביקש לעזור לו ולהתחשב בו.

האם הנאשם עזר לכבות את האש שהוא עצמו הצית?

16. בטרם אגש לבחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ולקביעת מתחם העונש ההולם וכן לבחינת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה ולגזירת הדין, אבחן האם הנאשם הוכיח שהוא עזר לכבות את האש. אבהיר, כי מאחר

שמדובר בנסיבה לעניין העונש, די שהנאשם יוכיח אותה ברמת ההוכחה הנדרשת במשפט אזרחי - במאזן ההסתברות.

17. הסנגורית ביקשה, שאקבל את דבריה של העדה סג'וד, כפי שהעידה בפניי, כתומכים בטענה זו של הנאשם, לפיהם היא הייתה עדה לכך שהנאשם מילא דליי מים מחצר ביתה, ושפך על הרכב על מנת לכבות את העשן שהתלקח שוב ברכב.

היא הפנתה, בעניין זה, למוצגים **ת/5** (דיסק מצלמות האבטחה) ו- **ת/6** (דו"ח צפייה שהוכן ע"י רס"ב פלאח גואנמה). דו"ח הצפייה תומך, לדידה, בטענותיה שכן נרשם שם, כי בשעה 5:20:50 נראה הנאשם במצלמות האבטחה, כשהוא חוזר לזירת האירוע עם "משהו לבן ביד".

18. ב"כ המאשימה טענה שאין לקבל את גרסתה הכבושה של סג'וד ושמהראיות שהובאו בתיק עולה, בבירור, שהנאשם לא עזר לכבות את האש ולא חזר כדי לכבותה.

19. לא אוכל לקבל את גרסתו של הנאשם לפיה הוא עזר, בדרך כלשהי, לכבות את האש, גרסה המוכחשת על ידי המתלונן אנאס (להלן: "**אנאס**") ואחיו חמודי (להלן: "**חמודי**"). בעניין זה מסר הנאשם מספר גרסאות ואף קיימות סתירות בין גרסאותיו השונות לבין עדותה של סג'וד שהיא, כשלעצמה, עדות כבושה.

20. בהודעתו הראשונה במשטרה (**ת/1**), טען הנאשם (הגר סמוך לבית המתלונן), כי כאשר טייל בלילה עם הכלבה שלו, הוא ראה את הרכב שרוף וכי הוא וחמודי שפכו מים על הרכב. לדבריו, סג'וד ראתה אותם בכך. בהמשך הודעתו זו, הודה הנאשם שהוא היה זה שהצית את הרכב, אך לאחר מכן חזר בו מהודאה זו.

בהודאתו השניה (**ת/2**) הכחיש הנאשם שהוא שרף את הרכב וטען רק, שהוא עזר לאנאס ולחמודי לכבות את האש, בכך ששפכו עליה מים בעת שהרכב עדיין עלה באש.

גם בעדותו בפניי טען הנאשם, שהוא עזר לאנאס ולחמודי לכבות את האש, על ידי כך ששפך עליה דליי מים וכי סג'וד ראתה זאת. לדבריו, הוא בא שתי דקות לאחר שהאש החלה ושפך עליה מים, כאשר גם אנאס וגם חמודי ראו זאת. אנאס וחמודי הכחישו זאת בעדויותיהם.

עוד סיפר הנאשם בעדותו בפניי, כי אחר שאנאס וחמודי נסעו מהמקום, האש התלקחה שוב והוא כיבה אותה. לדבריו, הוא שפך על האש 10 דליי מים, כאשר סג'וד צופה מהחלון. מדובר בגרסה חדשה, שנשמעה מפיו לראשונה, בעדותו.

עוד סיפר הנאשם בעדותו ואמר, כי בשלב זה היו חילופי דברים בינו לבין סג'וד. לדבריו, הוא אמר לסג'וד: "**את רואה? אני גם עזרתי**". היא שאלה אותו: "**מי הדליק את האוטו?**" והוא השיב: "**אני לא יודע**". היא הוסיפה ואמרה לו: "**האוטו עדיין דלוק, תשפוך, תשפוך מים**". הנאשם הוסיף ואמר שגם סג'וד וגם "שכנים" ראו.

21. עדותה של סג'וד הייתה שונה לחלוטין. כל סיפורה, מעבר לטענתה כי היא ראתה את הנאשם שופך מים, שונה לחלוטין מהסיפור שסיפר הנאשם. בניגוד לדברי הנאשם לפיהם היא ראתה אותו, את אנאס ואת חמודי שופכים מים על האש, סיפורה סג'וד, שהיא ראתה את הנאשם שופך מים רק **אחרי** שאנאס וחמודי (עם אמם) נסעו מהמקום. לדבריה, היא שמעה אותם אומרים שהם רוצים ללכת לחלקת האדמה, לראות אם שרפו שם משהו.

בשלב זה היא ראתה עשן יוצא מהרכב, ראתה את הנאשם קושר את הכלבה, ממלא דלי מים והולך לכבות את הרכב. לדבריה, העשן יצא **מהעצים שהיו ברכב, בחלקו האחורי** והנאשם שפך עליהם מים. את החלק הקדמי של הרכב היא לא ראתה. בניגוד לדברי הנאשם לפיה סג'וד ראתה אותו ממלא 10 דלי מים, העידה סג'וד שהיא ראתה את הנאשם ממלא דלי אחד ואמרה שהיא איננה יודעת אם הוא מילא אותו עוד פעם.

בנוסף, תחילה אמרה סג'וד, שהיא לא דיברה עם הנאשם והנאשם לא אמר לה דבר, אולם כאשר נאמר לה שהנאשם העיד שהוא צעק לה, שינתה עדותה ואמרה שהוא צעק "**נשרפה, נשרפה**", אך איננה יודעת למי צעק. בהמשך, הכחישה שהנאשם אמר לה דברים שהוקראו בפניה מעדותו בבית המשפט ואמרה שהוא לא דיבר אתה ושהיא לא דיברה אותו, אך כאשר נאמר לה שהוא העיד שהיא אמרה לו "**האטו עדיין דלוק תשפוך עוד מים**" "נזכרה" והשיבה, שהיא זוכרת שאמרה לו: "**יש עוד עדיין עשן, תביא עוד דלי**" ונכנסה הביתה.

לא למותר לציין, שבין סג'וד לנאשם קרבת משפחה - הנאשם הוא דוד של אבא שלה. לדבריה, אין לה קשר "אתם".

22. לא ניתן לקבל את עדותה של סג'וד. לא רק בשל "הזיגזג" אשר בעדותה, בשאלה אם היו חילופי דברים בינה לבין הנאשם ולא רק בגלל הסתירות בין עדויותיהם, אלא גם בשל כך שהיא העידה שהעשן יצא מהחלק האחורי של הרכב, מערימת העצים שהייתה ברכב, בעוד שהראיות מצביעות, בבירור, על כך שהאש לא אחזה, בחלק האחורי של הרכב או בעצים ואין כל עדות לכך שהעצים היו רטובים. נהפוך הוא; הנאשם עצמו העיד שהוא הצית את החלק הקדמי של הרכב, הצתה "קלה". הוא לא אמר דבר על הצתת החלק האחורי של הרכב, או על שפיכת מים על החלק האחורי. יתירה מזו, וזה העיקר - מחו"ד מומחה השריפות, מטעם המדינה ומהצילומים שצורפו אליה עולה, כי החלק האחורי של הרכב והעצים כלל לא הוצתו. כל הנזק שנגרם לרכב מצוי בחלקו **הקדמי בלבד**. גם אין כל אינדיקציה לכך שהעצים היו רטובים.

23. זאת ועוד - האירוע צולם במצלמות אבטחה. בסרטון שהורד ניתן לראות את כל אשר אירע, דקות ארוכות לפני השריפה ודקות ארוכות אחריה. אמנם, לא ניתן לראות את כל הרכב ואת כל המתרחש בחלקו הקדמי של הרכב, אך ניתן לראות את הנאשם כשהוא מגיע לזירת האירוע ואת כלבתו, שהייתה איתו. במהלך "הגישושים" שערך הנאשם לפני ההצתה הכלבה הייתה קשורה ברצועה ולאחר מכן הנאשם שיחרר אותה והיא רצה באופן חופשי (גם זאת - בניגוד לטענת סג'וד שהוא קשר את הכלבה).

אכן, במצלמות האבטחה (מוצג **ת/6**, ו-**ת/5**) נראה הנאשם חוזר לזירת האירוע, כ- 5 דקות לאחר ההצתה עם "משהו לבן ביד" והדבר אף נרשם בדו"ח הצפייה (**ת/6**) בדף מס' 2 בשעה 5:20:50. אך אין להסיק מכך (כטענת

הסנגורית), כי הנאשם חזר לזירה על מנת לעזור לכבות את האש. נהפוך הוא, בשעה עליה הצביעה הסנגורית, לא נראה איש ליד הרכב ולא נראים כל סימני אש או עשן. כל שרואים, בשלב זה, במצלמות האבטחה הוא, שהנאשם עומד בקרבת הרכב ומדבר בפלאפון. אציין, כי לא ניתן לראות מהו אותו "דבר לבן" שהיה בידו של הנאשם, אך נראה שמדובר בשקית. ללא ספק אין מדובר בצינור או בדלי, היכולים לשמש לצורך כיבוי אש.

24. לאור כל האמור לעיל אני דוחה את טענת הנאשם בדבר עזרתו בכיבוי האש. מנגד - מקבלת אני את טענת הנאשם לפיה הוא לא התכוון שכל הרכב ישרף, אלא התכוון "רק" לעשות למתלונן "רעידת אדמה", בשל כך שהמתלונן פעל נגדו.

דבריו אלה עולים בקנה אחד עם האופן בו הוא הצית את הרכב (תוך שימוש בסמרטוט או מגבת שנטל ממספרה סמוכה). בנוסף, הנאשם עשה שימוש רק בחלק קטן מהדלק שהיה בג'ריקן (שהיה בתא המטען של הרכב) ולא שפך את הדלק על העצים שהיו בתא המטען או על כל הרכב, אלא רק על החלק הקדמי.

דין וגזירת הדין

25. מתחם העונש ההולם

תיקון 113 לחוק העונשין קבע, כי: "העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו" (סעיף 40ב' לחוק העונשין). העיקרון המנחה בגזירת הדין, על פי התיקון הוא "עקרון ההלימה" - קביעת עונש הולם בין מעשי הנאשם ובין העונש הראוי.

על העונש שמטיל בית המשפט לקיים יחס ראוי בין חומרת המעשה בנסיבותיו, ובין סוג העונש ומידתו. בכלל שיקוליו על בית המשפט להביא בחשבון את הערכים החברתיים המוגנים, שנפגעו מביצוע העבירה, מידת הפגיעה בהם, את מדיניות הענישה, נסיבות העבירה ונסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה.

26. הפגיעה בערכים החברתיים: אין חולק, כי עבירת הצתה בה הורשע הנאשם היא עבירה חמורה. על חומרת העבירה ניתן ללמוד גם מהעונש החמור שנקבע בצד העבירה - חמש עשרה שנות מאסר, וכאשר (שלא כבעניינו) מטרת ההצתה היא פגיעה בנכסי המדינה, בבני אדם או באתרי טבע - עשרים שנות מאסר.

הערכים החברתיים המוגנים בהם פוגעת עבירת הצתה הם, בעיקר, חיי אדם ורכושו, שלום הציבור ותחושת הביטחון של הפרט. הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים, היא פגיעה מהותית, במיוחד בנסיבות המקרה דנן, בו הנאשם ביצע את העבירה בשעת לילה מאוחרת, עת רוב בני האדם ישנים, אינם מודעים לסכנה ואינם יכולים להתגונן, כך שהסיכוי שהאש תכובה בטרם תגרום נזק של ממש, אינו רב.

27. הנאשם הצית רכב בו מצויים ג'ריקן דלק ועצים, כאשר הרכב חונה בסביבת מגורים, כך שהסכנה שהאש תאחז בכל הרכב ואף תתפשט ותאחז בעצמים נוספים ואף בבתים, הייתה סכנה מוחשית ומידית. למזלו של הנאשם נמנע

הדבר, לאחר שאנאס וחמודי הבחינו באש ויצאו מיד לכבותה.

הרכב הוצת בשני מוקדי בעירה נפרדים ונגרמו לו פגיעות חום בכונס האוויר הקדמי, מגן כנף קדמי שמאלי, ובחוטי החשמל בתוך תא המנוע בצדו הימני. אמנם במזל, לא נגרם נזק גדול מכך, אך, כאמור, אין להתעלם מכך, שהאירוע כולו יכול היה, בקלות, להסתיים בנזק חמור הרבה יותר, אשר עלול היה להגיע לכדי פגיעה חמורה יותר ברכוש וחס וחלילה - בבני אדם.

יפים לעניין זה, הדברים שנאמרו ע"י כב' השופט לוי בע"פ 2599/07 ארמן קריין נ' מדינת ישראל (30.04.2007), שם נאמר: "טבעה של הצתה שראשיתה ידוע, אולם כיצד תתפשט ומה יהיה היקף הנזק הכרוך בה, הוא עניין שלמצית, בדרך כלל, אין שליטה עליו. מכאן חומרתה היתרה של עבירה זו, ועל כן חייב העונש הנגזר בצידה לתת מענה לשיקולי גמול, מחד, והרתעת הרבים, מאידך".

28. פעם אחר פעם, נאמר בפסיקה, כי יש צורך בענישה מרתיעה ומחמירה בעבירות מסוג זה וזאת על מנת לשמור על האינטרס הציבורי, להכווין נורמות התנהגות המגנות התנהלות בריונית, ולהעביר מסר שלילי לעבריינים במטרה שהמעשים לא יחזרו על עצמם בעתיד.

ראו: ע"פ 3074/07 מדינת ישראל נ' מוחמד אבו תקפה (27.03.2008): "נוכח הסכנה המיוחדת, הבלתי נשלטת, שבעבירות אלה - שהרי בהן 'תצא אש ומצאה קוצים ונאכל גדיש או הקמה' (שמות, כ"ב, ה'), ואחריתה מי ישורונה - יש צורך בענישה מרתיעה, שככלל תהא כליאה". להרחבה בעניין החומרה בה רואית בתי המשפט עבירות הצתה, ראו: ע"פ 4482/06 ישראל כלפה נ' מדינת ישראל (06.07.2006), שם נאמר: "זהו פן נוסף של האלימות שקנתה לה אחיזה בשנים האחרונות בקרב החברה בישראל, כאשר סכסוכים אינם נפתרים עוד במשא ומתן או בפניה לערכאות, אלא בדרך של שימוש באלימות בה נחצו כמעט כל הגבולות. עקב כך, מצווה היה בית-המשפט המחוזי לגזור למערער מאסר ממש".

29. נוכח האמור לעיל, ולאחר שהבאתי בחשבון את מכלול השיקולים, לרבות הערכים החברתיים שנפגעו ממעשה העבירה, מידת הפגיעה בערכים אלו, הנזק שנגרם ושהיה עלול להיגרם במקרה זה, נסיבות העבירה ומדיניות הענישה הנוהגת, אני סבורה, כי מתחם העונש ההולם למעשה דנן נע בין 24 ל- 36 חודשי מאסר בפועל, בצירוף עונשים נוספים.

נוכח טענת הסנגורית אבהיר, כי מתחם העונש ההולם נקבע בהתייחס לעבירה בגינה הורשע נאשם ואיננו יכול לכלול מאסר על תנאי התלוי ועומד נגדו.

גזירת העונש בתוך המתחם

30. הנאשם, צעיר בן 32, יליד 1985, עצור מיום 02.10.2017.

על אף גילו הצעיר, ריצה הנאשם, עד כה, מספר עונשי מאסר אשר, במצטבר, עולים כדי מחצית מחייו (עניין אליו אשוב בהמשך). בשלב זה אדגיש, כי העבירה דנן בוצעה על ידי הנאשם כשלושה חודשים בלבד לאחר שהוא שוחרר ממאסר של שנים ארוכות. הנאשם ביצע את העבירה, כפי שהוא עצמו הסביר, על מנת לזעזע את המתלונן, לגרום לו "רעידת אדמה", כלשונו, על מנת להרתיע את המתלונן מלפעול נגדו. למעשה, הנאשם התנהג לפי קודים עברייניים אשר, בעיניו - כך נראה, הם לגיטימיים.

הנאשם בחר לנהל משפט והודה רק על דוכן העדים, כאשר העיד לעצמו. מדובר, אמנם, בהודאה מאוחרת, אך על אף זאת אתן משקל, לקולה, לכך שהנאשם בחר שלא להמשיך בהכחשתו את ביצוע העבירה. כן אתחשב בכך שהנאשם לא התכוון להצית את כל הרכב, אלא לגרום לנזק מוגבל.

31. בדבריו במסגרת הטיועונים לעונש אמר הנאשם שהוא מצטער על מעשיו ושהוא מבין שטעה, ואף בכך אתחשב לקולה. הנאשם ביקש עזרה ולשאלתי האם עבר הליכי שיקום בתקופות המאסר הארוכות שריצה עד כה, השיב הנאשם ואמר, שהוא היה מכור להימורים ובעת מאסרו האחרון התחיל הליך שיקומי, אך הוא נדקר על ידי אסירים אחרים והיה מאושפז זמן ארוך.

לדבריו, לאחר שחרורו מהאשפוז, בשל סכנה לחייו מצד אסירים אחרים, הוא לא הוחזר להליך השיקום, אלא שהה בהפרדה. בהמשך, הוא הועבר מכלא לכלא ואת רוב מאסרו ריצה בהפרדה. בדבריו בפניי ביקש הנאשם עזרה.

32. לקולה אתחשב גם בפגיעת עונש מאסר ארוך בנאשם ובמשפחתו וכן בדבריו הנאשם לפיהם, חרף התקופות הארוכות בהן הוא ריצה מאסרים, עד היום הוא לא עבר הליך טיפולי או שיקומי בין כתלי הכלא.

33. בטרם אגזור את הדין, אבקש להתעכב מעט ולומר, בקצרה, כמה מילים בעניין שיקום אסירים, בכלל, ושיקומו של הנאשם בפרט, תוך שאציין, תחילה כי, מטבע הדברים, מאחר שלא היה בידיה מידע בעניין זה, לא יכולה הייתה ב"כ המאשימה להגיב לדבריו הנ"ל של הנאשם, אך התרשמתי כי עיקר דבריו בעניין זה, הוא אמת.

34. שאלת דרכי הענישה, בפריזמה של "תיקון" העבריינים והחזרתם למוטב, על מנת שלא יחזרו לבצע עבירות ורמת העבריינות תרד, נמצאת על שולחנם של קרימינולוגים מאז ומתמיד. מזה מספר דורות נעשים במקומות שונים בעולם, מחקרים רבים בנושא זה ולאורך השנים התגבשו תפיסות שונות.

במקומותינו הוקמה, לפני מספר שנים, ועדה לבחינת נושא זה, היא "הועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים דין וחשבון" בראשותה של כב' השופטת (בדימוס) דליה דורנר (להלן: "**ועדת דורנר**") ובחודש **אב, שנת תשע"ה - אוגוסט 2015** פרסמה דו"ח והמלצות (להלן: "**דו"ח דורנר**" או "**הדו"ח**").

הדו"ח מציין כי, מבחינה היסטורית, מטרת בית הכלא הייתה שיקומית ובדרך זו הלכה גם הגישה הפוזיטיביסטית, שהתפתחה במאה ה-19 ואשר ראתה בטיפול בעברייני מטרה בפני עצמה. המפנה בגישה זו חל עם פרסומו, בארה"ב, של דו"ח מרטינסון [Robert Martinson, Whats Works? Questions and Answers About Prison Reform, 35] (Public Interest 22 (1974)], אשר הראה, לכאורה, כי תכניות השיקום אינן מצמצמות את המועדות של עבריינים. מאז נערכו מחקרים נוספים ודו"ח מרטינסון "זכה" לביקורות.

הגישה המקובלת כיום היא, שקיימות שיטות שיקום אפקטיביות, בעיקר כאשר הן מותאמות לקבוצות ספציפיות, בעיקר לפי סוגי העבירות (שם, עמ' 22-23). בדו"ח הוועדה נכתב, כי: כוחו של השיקום ככלי למניעת עבריינות מוגבל", אך יש אינדיקציות רבות לכך "שבתנאים מסוימים, תכניות שיקום אכן מובילות לצמצום ברמות הפשיעה החוזרת", אם כי הדברים נכונים יותר לגבי שיקום מחוץ לבתי הכלא.

35. ואכן, בשנים האחרונות חלה עליה ניכרת במודעות שיש לייחס לשיקומו של אסיר ולשילובו במסגרת טיפולית, שתאפשר לו לקבל מענה למצוקותיו ותיתן בידיו כלים שיעזרו לו להתמודד בצורה טובה יותר עם בעיותיו וקשייו ותפתח בפניו דרך לשיקום ולהימנעות מחזרה לעולם העברייני.

נראה, כי הסיכוי של אסיר המרצה עונשי מאסר ארוכים, במהלכם הוא לא שולב בתכנית שיקום כלשהי, להשתקם ולצאת ממעגל החיים העברייני, אינו ממשי (בלשון המעטה). מסגרת טיפולית בין כותלי הכלא חשובה במיוחד, דווקא עבור נאשמים עם עבר פלילי מכביד, המרצים עונשי מאסר ארוכים, כפי הנאשם שבפניי ויש להצטער על כך שעד כה לא נמצאה דרך לשתפו בהליך כזה.

36. סעיף 11ד' **לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש]** תשל"ב-1971, קובע הוראות בדבר שילובו של אסיר בפעילות שיקום בין כותלי בית הסוהר, "ככל שיימצא מתאים לכך, במועד, בהיקף ובתנאים כפי שייקבעו בתקנות ובפקודות השירות". לא מצאתי כי תוקנו תקנות על ידי השר הממונה, אך חזקה על שירות בתי הסוהר, שהוא פועל על פי האמור בסעיף 11ד', ומשלב בפעילות שיקום, כל אסיר שניתן לשלבו בכך.

הסמכות להחזיק אסיר בהפרדה מצויה בסימן ב'1' לפרק ב' בפקודת בתי הסוהר, הכולל הוראות מפורטות ומגבלות, כאמור בו, לגבי משך הזמן בו ניתן להחזיק אסיר בהפרדה. ההוראות קובעות מהם ההליכים שיש לקיים, ככל שמתארך משך הזמן בו שרוי האסיר בהפרדה וכיצד יכול אסיר להשיג על החלטות המתקבלות לגביו, בעניין זה.

37. נוכח ההוראות הנ"ל, קשה להבין כיצד לא שולב הנאשם, במסגרת מאסריו הקודמים, בתכנית שיקום כלשהי וכיצד לא שולב בתכנית כזו לאחר ששוחרר מהאשפוז, בו שהה עקב דקירתו (ככל שאמנם כך היו פני הדברים). אוסיף ואומר כי, לטעמי, חובת המדינה לעשות כל שניתן לשם שיקום עבריינים (בוודאי נוכח המחקרים אשר בחנו הסיבות לעבריינות) מוטלת עליה, הן כלפי כלל הציבור והן כלפי העברייני.

החובה כלפי הציבור נגזרת מחובתה של המדינה למנוע עבירות ולספק לאזרחיה מקום בטוח לחיות בו. החובה כלפי העברייני - האסיר, נגזרת, לטעמי, מזכות היסוד של אדם לכבוד ולחירות, אשר בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. אין חולק שזכויות יסוד אלה נפגעות עת המדינה שולחת אדם למאסר. כמובן שפגיעה כזו היא פגיעה על פי דין, אולם אין הדבר מפחית מחובתה של המדינה לעשות כל שביכולתה, על מנת לספק לאסירים (גם אלה שעברו עבירות חמורות), את כל צרכיהם. טיפול שיקומי הוא, לטעמי, אחד מאלה.

בבג"ץ 337/84 הוקמה נ' שר הפנים, פ"ד לח(2) 826, 832 (1984), (06.07.1984) הבהיר בית המשפט

העליון מפי כבוד השופט אלון (אם כי בעניין אחר לחלוטין) כי: "כל זכות מזכויות האדם באשר הוא אדם שמורה לו, גם כאשר נתון הוא במעצר או במאסר, ואין בעובדת המאסר בלבד כדי לשלול הימנו זכות כלשהי, אלא כאשר הדבר מחויב ונובע מעצם שלילת חופש התנועה הימנו; או כאשר מצויה על כך הוראה מפורשת בדין...".

דווקא משום היות האסיר (גם אם "באשמתו") בידה של המדינה, יש לראות את המדינה כנושאת באחריות מוגברת כלפיו: "... מן האסיר, גם אם יושב הוא על פי דין ומטבע הדברים אינו נמנה על ל"ו הצדיקים, נשללת בראש וראשונה זכותו לחרות, אליה מצטרפות הגבלות נוספות הנובעות מתכלית המאסר ומטיבו; ואולם אין האסיר מתערטל מזכויותיו כאדם, ואין הוא מאבד את החירויות הנתונות לכל אדם באשר הוא אדם, אלא אם הדבר נדרש לשם תכלית המאסר. כתלי בית הסוהר אינם 'חור שחור נורמטיבי', שמעבר לחומותיו אין זכויות ואין מגן. נהפוך הוא, האסיר - אשר לו כמובן חובות התנהגות במאסר - נתון במשמורתה של המדינה, והיא נושאת לגביו באחריות מוגברת". ראו: בג"ץ 1892/14 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' השר לביטחון פנים (13/6/2017).

מכוח העקרונות הנ"ל ומכוח חובתה של המדינה לדאוג לאזרחיה, גם לאלה הנמצאים מאחורי סורג ובריה, על המדינה לעשות כל מאמץ סביר ואפשרי, לשם שיקומם. לא למותר להפנות, בהקשר זה, אל ההשפעות השליליות, העלולות להיות לשהייה בכלא על האסיר, כגון עידוד הנטייה לעבריינות, כפי שעולה מדו"ח דורנר (שם עמ' 26 ואילך). העובדה שלעצם כליאתו של אדם, בוודאי לתקופות ארוכות, עלולות להיות השפעות שליליות, כאמור, מגבירה את חובתה של המדינה כלפי האסיר הנמצא "תחת כנפיה", לשלבו בהליך שיקומי ובכך לעזור לו להימנע מלחזור למעגל החיים העברייניים, כאשר ישוחרר מהמאסר.

38. אבהיר, כי אין לשמוע מהאמור לעיל, קביעה עובדתית כלשהי, או ביקורת כלשהי כלפי שירות בתי הסוהר, בנוגע לטיפול בנאשם בתקופות בהן ריצה מאסרים קודמים. אמרתי את אשר אמרתי, כדי להדגיש את החשיבות אשר המחוקק מייחס לטיפול באסיר, ואת הצורך והחובה המוטלת עלינו כחברה ועל שירות בתי הסוהר, כמי שהאסיר נמצא בבתי הכלא עליהם הוא אחראי, למצות את כל האפשרויות על מנת שהאסיר יעבור הליך שיקומי, בעת ריצוי המאסר שנגזר עליו ובסיומו - תימצא אפשרות להמשיך את שיקומו באמצעות תכנית שיקום שתוכן עבורו, בעזרת הרשות לשיקום האסיר, שהוקמה עוד בשנת 1983, במסגרת חוק הרשות לשיקום האסיר, תשמ"ג-1983.

לא למותר להדגיש את המובן מאליו - שיקום אסירים עולה בקנה אחד אורחותיה של מדינה מתקנת ועם האינטרס הציבורי.

39. בנסיבות המקרה דנן, כפי שהובאו לעיל, אין מנוס מלשלוח את הנאשם לתקופה ארוכה אל מאחורי סורג ובריה. אולם, בשים לב לכל האמור לעיל, אגזור את עונשו על הצד הקל (ככל הניתן) ובמסגרת זו גם אורה על חפיפת חלק מהמאסר המותנה, אותו אפעיל.

רוצה אני לקוות שהנאשם לא יפרש באופן לא נכון את ההקלה הניתנת לו במסגרת גזר דין זה; שהרצון שהביע הנאשם להשתקם, אכן רצון אמיתי וכן הוא; ששירות בתי הסוהר יעשה כל שביכולתו כדי לשלב את הנאשם בהליך טיפולי

ושהנאשם ייטול את היד המושטת אליו ויעשה, מצדו, כל מאמץ על מנת להשתקם, לשנות דפוסי חשיבה והתנהגות ולא לשוב עוד לדרך חיים עבריינית.

40. סופו של דבר - אני גוזרת על הנאשם את העונשים כדלקמן:

א. 24 חודשים מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו (מיום 02.10.2017).

ב. אני מפעילה בזאת את המאסר המותנה בן 18 חודשים שהוטל על הנאשם בת"פ (מחוזי ב"ש) 8292/09.

6 חודשים מהמאסר המותנה יופעלו במצטבר למאסר שהוטל על הנאשם בס"ק א' לעיל ו- **12 חודשים ממנו יופעלו בחופף** למאסר שהוטל בס"ק א' לעיל.

סה"כ ירצה הנאשם, בגין גזר דין זה **30 חודשי מאסר בפועל**, בניכוי ימי מעצרו בגין תיק זה.

ג. אני מטילה על הנאשם מאסר על תנאי בן 18 חודשים, והתנאי הוא, שבמשך 3 שנים מהיום בו ישוחרר ממאסרו הנ"ל, לא יעבור עבירת הצתה ו/או כל עבירת אלימות מסוג פשע.

ד. אני מחייבת את הנאשם לשלם למתלונן פיצוי בסך של 10,000 ₪, אשר ישולם תוך 90 ימים מהיום בו ישוחרר הנאשם מהמאסר שנגזר עליו בתיק זה.

זכות ערעור לבית המשפט העליון, תוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, י"ג אדר תשע"ח, 28 פברואר 2018, בהעדר הצדדים.